

การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา The Application of Creative Leadership for Academic Affairs Administration of School Principals

ลิขิต ศะริจันทร์^{1*}, พนมพร จันทรปัญญา^{2**}
Likit Sarichan^{1*}, Panomporn Jantarapanya^{2**}

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เลขที่ 120 ถนนมหิดล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100 ประเทศไทย

¹Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education,
The Far Eastern University
120 Mahidol Road, Muang District, Chiang Mai Province, 50100, Thailand

²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เลขที่ 120 ถนนมหิดล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100 ประเทศไทย

²Faculty of Education, The Far Eastern University
120 Mahidol Road, Muang District, Chiang Mai Province, 50100, Thailand

รับบทความ: 16 กุมภาพันธ์ 2566 ปรับปรุงบทความ: 19 เมษายน 2566 ตอรับตีพิมพ์บทความ: 25 เมษายน 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* ผู้เขียนหลัก (นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น)
อีเมล: mthailand133@gmail.com

** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก (รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น)

และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสามพันสี่สิบ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน พบว่า โดยรวมทุกด้านมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง มีรายละเอียด ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเข้าใจในการดำเนินงานวิชาการอย่างดีในทุกมิติ และดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้านการมีความยืดหยุ่น พบว่า ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการวางแผนโครงการงานวิชาการ โดยเน้นงบประมาณตามความสำคัญของโครงการ กำหนดโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นรายบุคคล ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ผู้บริหารได้กระตุ้นให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ ไปปรับใช้ ข้อเสนอแนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ ผู้บริหารควรสื่อสารที่ชี้ให้เห็นวิสัยทัศน์ ทิศทางเป้าหมายของโรงเรียน มีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา ควรสร้างการทำงานเป็นทีม และมีความคิดสร้างสรรค์ การนำเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกในการบริหารงานวิชาการ

คำสำคัญ

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of the study was to examine how Sanpong Confederation Network, Mae Rim District, Chiangmai Province school administrators used creative leadership in academic administration. The Sanpong Confederation network group of 45 people served as the sample, which included school administrators and teachers. Questionnaires and interviews served as the research instruments. Which evaluates the information using the mean, standard deviation. Results of the study on the use of creative leadership situations, academic footnotes on the objectives of the Sanpong Federation Network's target audience, Mae Rim District. The oriented leadership given in this article summarizes all four components of Chiangmai Province. Normally include the following information. It was discovered that leaders served as excellent role models for vision. To possess a thorough awareness of academic processes in all aspects and conduct oneself in accordance with the objectives established, It was discovered that administrators were adaptable when scheduling academic endeavors. Concentrating on the budget in accordance with the significance, The project should be chosen in conformity with agency policy. Regarding uniqueness, it was discovered that administrators were aware of and understood the

characteristics of each instructor and employee at educational institutions. It was discovered that administrators in educational institutions encouraged teachers and staff to be creative in their job. Promote the use of modern information technologies. The recommendations made by educators are communications that highlight the school's mission, strategy, and objectives. Adaptability in solving problems Individuality is taken into consideration while fostering teamwork, and innovation is used when employing technology to streamline academic administration

Keywords

Creative Leadership, School Administrators

บทนำ

การเป็นผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์ ควรคำนึงถึงการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปแล้วยังจะต้องให้ความสำคัญแก่การมีภาพลักษณ์ที่ดี และในปัจจุบันสิ่งที่องค์กรต่าง ๆ ต้องการ นั่นคือ “ผู้นำที่มีภาวะผู้นำ” (Leadership) คือการใช้อิทธิพล ของผู้นำกับผู้ตามโดยการโน้มน้าวใจ การสร้างค่านิยม และความเชื่อให้คล้อยตามและ ปฏิบัติงานให้ได้ตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ให้ เกิดขึ้นภายในองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยเฉพาะในสถานศึกษาซึ่งได้รับผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ ทั้งเชิงนโยบาย สังคมและการเมืองที่จะ นำไปสู่การเรียนรู้ และปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นผู้นำในสถานศึกษาจึงไม่ใช่ผู้บริหารแบบเดิมที่เน้นการสั่งการโดยมีผู้บริหารเป็น ศูนย์กลางการบริหารจัดการ แต่ต้องเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนการทำงาน ร่วมกัน เป็นทีมงานที่เข้มแข็งของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารหรือผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้ลักษณะภาวะผู้นำที่แตกต่างและสามารถสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ ซึ่งการที่ผู้นำมีภาวะผู้นำในการนำตนเองและนำคนอื่นจนสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นในองค์กรได้ นั้นเรียกว่า สุนทรียของผู้นำ (ไชยา ภาวะบุตร, 2560, 25)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญที่สุดต่อ การบริหารจัดการการศึกษาของสถาบันเนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา จะเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล รวมทั้งจะดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใด ศูนย์กลางขององค์กรทั้งหมด ความสำเร็จขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ความตื่นตัว ความมียุทธวิธีประสพการณ์ ความคิด ความเป็นเลิศทางวิชาการ และอุทิศตน ความเสียสละ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารที่สร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นครูให้นำนโยบายการศึกษาออกปฏิบัติและดำเนินการเพื่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ใน ลักษณะของชีวิตในสถานศึกษา (กุลจิรา รักษนกร, 2563, 3) คุณลักษณะที่มีในตัวผู้บริหารหลายด้าน มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นจุดสำคัญ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายการปฏิรูป

การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา และนำองค์กร ไปสู่ความสำเร็จ ที่มีเป้าหมายอยู่ที่ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสามารถพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ นำพา สถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กนก ศรีมี, 2557, 55)

ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารของสถานศึกษาควรมี ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะ ที่สำคัญ ของทุกองค์กร (จักรกฤษณ์ โปตาพล, 2556, 2) ได้ให้ความเห็นว่า จากความเปลี่ยนแปลงทางสภาพ สังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้นั้น จึงต้องมีการ แก้ไขปัญหา ที่จะเข้ามากระทบหรือเป็นการมองหาโอกาสที่องค์กรจะได้รับเพื่อสร้างความเป็นผู้นำขององค์กร เอาไว้ล่วงหน้าต้องอาศัยความสร้างสรรค์เพื่อผลักดันให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับ (ดุจเดือน ไซยพิชิต, 2561, 3) ที่ระบุว่า ผู้นำมีบทบาทสำคัญต่อการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จในยุคปัจจุบันที่มีความ ก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผู้นำจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะคอยกำหนดทิศทางขององค์กรผู้นำจึงต้องมีการ พัฒนาทักษะอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการต่อยอดให้เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการขับเคลื่อนและ พัฒนาองค์กร ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศที่ดีของ โรงเรียน

โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีศักยภาพที่จะแข่งขันในระดับเวทีโลกได้ ดังนั้นจึงต้องเร่งดำเนินการพัฒนา โรงเรียนเพื่อให้เป็นที่รวมของ การมีคุณภาพในทุกส่วนที่โรงเรียน การบริหารงานวิชาการนั้นถือว่าเป็น หัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มี คุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งาน วิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้าน หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผล และประเมินผลงานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงาน ประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สันติ บุญภิรมย์, 2553, 19)

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปใน สถานศึกษาให้ได้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุก ฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, 33)

ในการพัฒนาผู้เรียนด้านวิชาการนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 2 ได้ กำหนดนโยบาย (กลุ่มนโยบายและแผน, 2564, 121) โดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม

ศักยภาพของผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ด้านภาษา ด้านการคำนวณและด้านเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศในด้านวิชาการของผู้เรียนให้สอดคล้องกับทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ในการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 จึงต้องมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการ ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ขับเคลื่อนการบริหารการศึกษา การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เพื่อผู้เรียนได้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสัมพันธ์สันโป่ง (ทัศนีย์ คุ้มหมอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 ตุลาคม 2565) เรื่องผู้บริหารย้ายมาดำรงตำแหน่งใหม่ ทั้งด้วยเหตุผลเรื่องการย้ายสับเปลี่ยน และการเกษียณอายุราชการ ได้พบปัญหาในการบริหารงานวิชาการ การวางแผน การส่งเสริมการมอบหมายงานครู และแนวทางการบริหารที่แตกต่าง ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่องการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง เพื่อได้แนวทางการใช้พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง นำไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่งให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาครอบคลุมหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหารองค์กร คือ องค์กรใดที่มีผู้นำมีความรู้ ความสามารถองค์กรนั้นย่อมประสบความสำเร็จไปกว่าครึ่งแล้ว การบริหารสถานศึกษาก็เช่นกัน หากสถานศึกษามีผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ และมีภาวะผู้นำย่อมทำให้งานบริหารบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำดังนี้

ไชยา ภาวะบุตร (2555, 282) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการใช้ศิลปะ อิทธิพล อำนาจหน้าที่และพลังอำนาจที่มีอยู่ เพื่อให้ บุคคลหรือกลุ่มของบุคคลดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้

เกศณี กฐินเทศ (2562, 32) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือ เป็นลักษณะพฤติกรรมการเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้ตามตอบสนองต่อภาวะผู้นำ การนำคนอื่นด้วยแนวทางใหม่ มีวิธีการใหม่ ๆ อย่างท้าทาย มีความยืดหยุ่นสนับสนุนให้ผู้อื่นมีความคิดที่สร้างสรรค์ ซึ่งสามารถฝึกฝนได้จากประสบการณ์และการศึกษา

จากการให้ความหมายของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวทางความคิด ทศนคติ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการใหม่ ๆ มองในภาพรวม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

สันติ บุญภิรมย์ (2552, 21) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียน การสอน และการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียน การสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เปรียบเหมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญ ที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัตรอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2553, 30) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ กระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์ สูงสุดกับผู้เรียน

Fry, Ketteridge and Marshall (2009 อ้างถึงใน พระบุญลัทธิ สุวรรณเดช, 2560, 9) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ งานที่กำกับ ติดตาม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการเรียนการสอน การทำ งานวิจัย การนิเทศติดตาม การบริหารงานวิชาการ และการจัดการตลอดจนการรักษาความเป็นมืออาชีพทางด้านการจัดการเรียน การสอน

Vick, Furlong and Heiberger (2008 อ้างใน พระบุญลัทธิ สุวรรณเดช, 2560, 9) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การวางแผนงานที่ต้องรับผิดชอบ ในการติดตามงานที่เกี่ยวกับวิชาการทั้งหมด ซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่า งานบริหารทั่ว ๆ ไป และเป็นสิ่งที่ได้รับมอบหมายจากองค์กร

จากการให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดนโยบายหลักสูตร ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนสอน อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศด้านวิชาการ

3. ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สนโป่ง

3.1 สภาพบริบทของกลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สนโป่ง

โรงเรียนในเครือข่ายสมพันธ์สนโป่ง ตั้งอยู่ตำบลสนโป่ง อำเภอมะแมร์ จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในเขตชุมชนพื้นราบ ติดถนน การจราจรเข้าถึงได้สะดวก ซึ่งโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนขนาดกลาง และใหญ่ ต่างกัน สาธารณูปโภคเข้าถึงทุกโรงเรียน นักเรียนในแต่ละโรงเรียนเป็นคนพื้นเมืองและชาติพันธุ์

3.2 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สนโป่ง

1) โรงเรียนบ้านป่าตั่ว ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านป่าตั่ว ตำบลสนโป่ง อำเภอมะแมร์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดสอนระดับอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 นักเรียน จำนวน 228 คน จำนวน 11 ห้องเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 18 คน

2) โรงเรียนบ้านหนองปลาหมื่น ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านหนองปลาหมื่น ตำบลห้วยทราย อำเภอมะแมร์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดสอนระดับอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 นักเรียน จำนวน 260 คน จำนวน 11 ห้องเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน

3) โรงเรียนมูลนิธิมหาราช 5 ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านเหมืองผา ตำบลริมเหนือ อำเภอมะแมร์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดสอนระดับอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 นักเรียน จำนวน 136 คน จำนวน 8 ห้องเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 8 คน

จากข้อมูลพื้นฐานข้างต้น พบว่า ในกลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สนโป่ง ประกอบด้วย โรงเรียน ขนาดกลาง ทุกโรงเรียนตั้งอยู่ใจกลางชุมชนการจราจรสะดวกและมีสาธารณูปโภคเข้าถึง ถือว่าโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนที่เจริญ มีความพร้อม และผู้ปกครองนักเรียนสามารถสนับสนุนการเรียนได้อย่างเต็มที่

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาสายการสอนทั้งหมด จำนวน 42 คน ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 45 คน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สนโป่ง อำเภอมะแมร์ จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2565

2. เครื่องมือในการวิจัย

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม เรื่องการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สนโป่ง อำเภอมะแมร์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ เรื่องการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สนโป่ง อำเภอมะแมร์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และการบริหารงานวิชาการของนักวิชาการและนักวิจัย โดยนำแนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักวิชาการและนักศึกษาทั้งในและต่างประเทศมาจัดทำตารางการสังเคราะห์ความถี่องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์การพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีความถี่สูง (ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป) จากองค์ประกอบทั้งหมด 34 องค์ประกอบ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

2) จัดทำร่างแบบสอบถามแบบ (rating scale) การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสมาพันธ์สันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีความยืดหยุ่น 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และองค์ประกอบของงานบริหารวิชาการ 5 องค์ประกอบคือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล 4) การนิเทศการศึกษา และ 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 100 ข้อจากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถาม

3) เมื่อแก้ไขปรับปรุง แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ โดยวิธีทางสถิติตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดย เลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00

4) ขั้นตอนที่ 4 รับคืนแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาก่อนที่จะนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายต่อไป ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในการตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายสมาพันธ์สันโป่ง จำนวน 42 คน

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาทำแบบสัมภาษณ์ เรื่องการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสมาพันธ์สันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ข้อคำถามการสัมภาษณ์ โดยเลือกประเด็นถามที่เป็นประเด็นสนใจ จากผลของการตอบแบบสอบถาม ในกลุ่มเป้าหมาย (ครูผู้สอน) พร้อมกับกรอคำถามจาก 2 ข้อคำถามการศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ 5 ประเด็นที่สำคัญ คือ 1) แนวทางการปฏิบัติตน 2) การวางแผนและโครงการ 3) การส่งเสริมสนับสนุน 4) การมอบหมายงาน และ 5) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสมาพันธ์สันโป่ง จำนวน 3 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ศึกษานำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาของ

แบบสอบถามสำหรับการค้นคว้าอิสระ และของความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายสัมพันธ์
สันโป่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 ผู้ศึกษานำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดังกล่าวเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม
เครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครูในโรงเรียนด้วย
ตนเอง ตั้งแต่วันที่ 17-21 ตุลาคม 2565 จำนวน 42 ชุด

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ศึกษานำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ
แบบสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ และของความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายสัมพันธ์
สันโป่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 ผู้ศึกษาทำการนัดหมายกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสัมภาษณ์ล่วงหน้า โดยผู้ศึกษา
ทำการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 25-28 ตุลาคม 2565 ได้ทำการสัมภาษณ์โดยมีการขออนุญาตจัดบันทึกข้อมูลและ
บันทึกเสียงในการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าแจกแจงความถี่ ค่า
ร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม เรื่อง การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยเกณฑ์การแปลความหมาย
ของคะแนนเฉลี่ยการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประยุกต์
มาจากเกณฑ์ของ Philip Hallinger (1981, อ้างถึงใน พนมพร จันทรปัญญา, 2545)

การแปลความหมาย

ระดับ 5 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในระดับบ่อยมาก
ระดับ 4 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในระดับบ่อยครั้ง
ระดับ 3 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในระดับบางครั้ง
ระดับ 2 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในระดับนาน ๆ ครั้ง

ระดับ 1 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับไม่ปรากฏ
เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย	
4.50-5.00 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับบ่อยมาก
3.50-4.49 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับบ่อยครั้ง
2.50-3.49 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับบางครั้ง
1.50-2.49 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับนาน ๆ ครั้ง
1.00-1.49 หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับไม่ปรากฏ

ชุดที่ 2 การสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

ผู้ศึกษานำผลการศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 1 มาตั้งประเด็นข้อคำถาม การสัมภาษณ์ เรื่อง การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์ สันโป่ง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการวิเคราะห์ผล และสังเคราะห์ประเด็นที่น่าสนใจและสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการในข้อคิดเห็นต่าง ๆ จากนั้นนำมาจัดหมวดหมู่ตามขอบเขตเนื้อหา และนำเสนอเป็น ความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ เรื่องการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์สันโป่ง สรุปผลภาพรวม มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการมีวิสัยทัศน์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง คือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างค่านิยมร่วมของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรเกิดขวัญกำลังใจกำหนดการปฏิบัติงาน วางแผนงานโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนและปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดโดยส่งเสริมให้ครูและบุคลากรวิเคราะห์ ผู้เรียน และศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายทางวิชาการ

ด้านการมีความยืดหยุ่น ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่า ผู้บริหารมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปรับการทำงานตามสถานการณ์ และบริบทที่เปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม เปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของครู บุคลากร ชุมชน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหลักสูตร สามารถแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย มุ่งสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรค้นคว้าวิธีใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนา สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่า ผู้บริหารมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานไว้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความชำนาญและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการอบรม สัมมนา ตามความสนใจ ตามความถนัดเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ร่วมรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู ด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียม

ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่า ผู้บริหารมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการตัดสินใจที่รอบคอบ และแก้ไขปัญหาในการทำงานอย่างมีเหตุผล สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อสร้าง พัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาให้ทันสมัย ผู้บริหารจัดให้ครูผู้สอนมีสิ่งจูงใจในการสอน โดยการสร้างบรรยากาศเชิงบวก ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยี มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน นำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารวิชาการโดยแยกตามประเด็น คือ 1) วิสัยทัศน์ เรื่องการสื่อสารที่ชี้ให้เห็นทิศทาง เป้าหมายของโรงเรียนผู้บริหารควรแสดงออกให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารับทราบอย่างทั่วถึงชัดเจน ในการกำหนดวิสัยทัศน์ และทิศทางการดำเนินงานในแต่ละปีการศึกษา 2) ความยืดหยุ่น ในการแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมหารือระดมความคิด ในการแก้ไขปัญหาต่างๆโดยหาทางออกร่วมกันทั้งผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ในการสร้างการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรคำนึงถึงการมอบหมายงานแยกตามความสามารถแบ่งภาระงานตามความเหมาะสมเท่าเทียม และ 4) ความคิดสร้างสรรค์ การนำเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้จักและสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย นำมาปรับประยุกต์ในการบริหารงานวิชาการ

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ เรื่อง การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปผลภาพรวมได้ ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการปฏิบัติตน คือ เป็นผู้ประพฤติดี เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรู้ในงานวิชาการของโรงเรียน มีความเข้าใจการดำเนินงานวิชาการเป็นอย่างดีในทุกมิติ พัฒนาตนเองอย่าง

สม่ำเสมอ ทนต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำงานได้อย่างชัดเจน สามารถแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเป็นที่ยอมรับ มีความรอบคอบในการดำเนินงาน มีภาวะความเป็นผู้นำ สามารถแสดงวิสัยทัศน์ จุดเน้นในการพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน สามารถนำพาสถานศึกษาสู่เป้าหมายของการพัฒนาด้านงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสามารถวางแผนโครงการตามกรอบนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ตอบสนองนโยบายและง่ายต่อการนิเทศ และติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยการวางแผนและโครงการในการพัฒนางานวิชาการซึ่งมีหัวใจในการพัฒนาคือตัวผู้เรียน ต้องจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ โดยการวางแผนการปฏิบัติงานและโครงการของงานวิชาการ นั้นจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนคือ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวางแผนงบประมาณโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) งานบริหารวิชาการ 2) งานบริหารงบประมาณ 3) งานบริหารบุคคล 4) งานบริหารทั่วไป โดยมีสัดส่วนในการบริหารงานวิชาการ มากที่สุด คือ ร้อยละ 60 -70 โดยวางโครงการใหญ่ให้ครอบคลุมกิจกรรมย่อยเพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินการ การนิเทศ ติดตาม และการสรุปผล โดยมีการแบ่งภาระงานหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีปริมาณงานและความสำคัญที่เสมอภาค เท่าเทียมของผู้รับผิดชอบงานรายบุคคล แบ่งภาระงานโดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล คือ ตามความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความถนัด และความสนใจ โดยโครงการกิจกรรมตามการวางแผนสามารถยืดหยุ่นไปตามบริบทสามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ตามสภาพบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด และผู้บริหารควรรู้จักครูและบุคลากรในสถานศึกษารายบุคคล คือ รู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ เพื่อเสริมสนับสนุนบุคลากรภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เกิดแนวคิดใหม่ ๆ เกิดแรงบันดาลใจ สามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ผู้บริหารควรจัดอบรม พัฒนาโดยเชิญวิทยากร หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ได้พัฒนาตนเองในการอบรม ตามรูปแบบออนไลน์ ซึ่งสะดวก สามารถเข้าร่วมอบรมพัฒนาตนเองได้ทุกที่ ซึ่งผู้บริหารได้ดำเนินการส่งเสริม ในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้พัฒนาตามความถนัด ความสนใจ และตามวิชาเอกของบุคลากรแต่ละบุคคล พร้อมทั้งให้มีการสรุปผลการพัฒนาตนเอง และนำมาเผยแพร่แก่ครูในสถานศึกษาที่สนใจ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรในด้านการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อเกิดการพัฒนาตนเอง และสามารถเปลี่ยนสายงานเป็นผู้บริหารได้ รวมทั้ง ได้ส่งเสริมให้ครูได้ทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะต่อไป ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นทีม โดยปฏิบัติงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนโดยผ่านการมอบนโยบายตามลำดับในฝ่ายงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สามารถให้คำแนะนำเมื่อยังขาดความสมบูรณ์ และค่อยแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา

อนึ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดย การคัดเลือกแต่งตั้งครูขึ้นเป็นหัวหน้างาน โดยคัดเลือกจากความรู้ ความสามารถ ความถนัด วิชาเอกและประสบการณ์ มีการมอบหมายงานตามลำดับขั้นตอน เพื่อสร้างการทำงานที่เป็นทีมทำงานอย่างเป็นระบบ ไม่

ซ้ำซ้อน และยังเป็นภาระกระจายงานตามฝ่ายต่างๆให้เหมาะสม เป็น การมอบหมายงานให้บุคลากรอย่างเท่าเทียม และเมื่ออยู่ระหว่างการดำเนินงาน หรือเมื่อการดำเนิน การสิ้นสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการวิพากษ์ ในรูปแบบการ PLC (Professional Learning Community) เพื่อติดตาม ประเมินผล และหาแนวทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้บริหารเข้าใจในความเป็นปัจเจกบุคคลของบุคลากรในสถานศึกษา มีความคิดสร้างสรรค์ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบแนวทางการดำเนินการประชุมจากเดิม คือ เพิ่มเติมการประชุมแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการระดมความคิดเห็นในรูปแบบใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยการปรับเปลี่ยนบรรยากาศ เปลี่ยนสถานที่ในการประชุม ใช้เวลาประชุมอันสั้นโดยเน้นเนื้อหาหลักในการประชุม รับฟังความคิดของครู และบุคลากรในสถานศึกษา สร้างบรรยากาศการประชุมแบบประชาธิปไตย ผู้บริหารสถานศึกษาใช้รูปแบบการติดตามงานที่แตกต่างในแต่ละบุคคลตามความเหมาะสม เน้นการเพิ่มขวัญกำลังใจในการทำงาน พร้อมรับฟังปัญหาจากครู และบุคลากรในสถานศึกษา ในงานนั้น ๆ และคอยสนับสนุน โดยใช้วิธีที่สร้างสรรค์ เพื่อพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีวิสัยทัศน์ ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีวิสัยทัศน์ ในระดับ บ่อยครั้ง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเข้าใจในการดำเนินงานวิชาการอย่างดีในทุกมิติ สามารถแก้ไขปัญหาอย่างรอบครอบ สร้างค่านิยมร่วมของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากร วางแผนโครงการได้อย่างเป็นระบบ และนำหลักสูตรไปใช้ได้ ผู้บริหารได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษากำหนด มีการกำหนดการปฏิบัติงาน งานวัดและประเมินผล สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา นำผลการเรียนการสอนมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาสู่การนิเทศการศึกษา ประเมินผลความก้าวหน้าของเป้าหมายโรงเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งในการสร้างวิสัยทัศน์จะต้องศึกษาองค์ประกอบอย่างลึกซึ้ง มีข้อมูลอย่างชัดเจนเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อยของบุคคล สถานที่ ทรัพยากร และเวลา วิสัยทัศน์ ที่สร้างขึ้นจำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ตรงกับ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง, (2556, 54) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร สามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางและขอบเขตที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยวัดได้จากตัวบ่งชี้ของการมีวิสัยทัศน์ คือ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ (Formulating) 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ (Articulating) 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (Implementing) และ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) ซึ่งยืนยันกับงานวิจัยของ เตือนใจ สุนกุล (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ฝึกวางแผน หมั่นพัฒนาตนเอง หาข้อดีข้อเสีย มีการไตร่ตรองทบทวนความคิดก่อนการตัดสินใจ สร้างวิธีใหม่ ๆ และหาแนวทางในการดำเนินงานให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน พร้อมขับเคลื่อน การพัฒนาสถานศึกษาไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีความยืดหยุ่น ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีความยืดหยุ่น ในระดับ บ่อยครั้ง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการวางแผนโครงการงานวิชาการ โดยเน้นงบประมาณตามความสำคัญ กำหนดโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการนำหลักสูตรไปใช้ รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่แตกต่างของครู บุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนแนวทางการวัดผลประเมินผลตามสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม ส่งเสริมการนิเทศทางการศึกษาโดยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีกับสถานศึกษาอื่น ดังที่ กฤษพล อัมระนันท์ (2559, 55) กล่าวว่า การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการคิดหาคำตอบได้อย่างอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคย การปรับตัวให้เข้ากับบุคคลและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานการณ์ต่าง ๆ การเปิดกว้างรับความคิดเห็นใหม่ ๆ อย่างอิสระและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน โดยตัวบ่งชี้ของการมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว ซึ่งยืนยันกับงานวิจัยของ จุฑามาส ชื่นห้วน (2562) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านความยืดหยุ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ตลอดเวลาเป็นตัวของตัวเอง ไม่ทำตามผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลและผู้บริหารมีความสามารถในการปรับตัวและประสานงานกับผู้ร่วมงานได้อย่างต่อเนื่อง

การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ในระดับ บ่อยครั้ง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นรายบุคคลผู้บริหารได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษารับการอบรม สัมมนา ทั้งรูปแบบปกติ และออนไลน์ ตามความสนใจและความถนัด ส่งเสริมการศึกษาต่อ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และประสิทธิภาพในการวัดผลประเมินผล ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรด้วยความเสมอภาคเท่าเทียม เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้แสดงความคิดเห็น และรับฟังการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา รวมถึงสนับสนุนครูและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีตามความถนัดและสนใจ รวมถึงมอบหมายงาน แบ่งหน้าที่ภาระงานตามความเหมาะสมตามบุคคล ดังที่ สัมมา รณิธย์ (2556, 115) กล่าวว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะในการวินิจฉัยบุคลากร ในสถานศึกษา โดยยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็น

หลัก ดูแลเอาใจใส่เป็นรายบุคคล ทำให้บุคลากรในสถานศึกษารู้สึกมีคุณค่า มีความสำคัญผู้บริหารเปิด โอกาส ให้บุคลากร ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ สมทรง นัทธิศรี (2561) เรื่อง ภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษามีการเอาใจใส่และให้ ความสำคัญผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานอย่างตั้งใจและยอมรับความ แตกต่างของผู้ร่วมงานแต่ละบุคคล

การใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ในระดับ บ่อยครั้ง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารได้กระตุ้นให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีแรงบันดาลใจในการดำเนินงานวิชาการ ของสถานศึกษา เพื่อเกิดการพัฒนาในรูปแบบและวิธีการที่สร้างสรรค์ มีการคิดตัดสินใจที่รวดเร็ว รอบคอบทันสมัย ส่งเสริมให้ ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนวิธีการในการประชุมระดม ความคิด การนิเทศการศึกษาในรูปแบบใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์ และแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังที่ สุกัญญา สายลวด (2564, 32) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่มีความ คิดสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้นำที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ไม่ซ้ำแบบใคร โดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่ และพัฒนาขึ้นเป็นความคิดใหม่ ๆ ที่ต่อเนื่องและมีคุณค่า มีความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลากหลาย คล่องแคล่ว รวดเร็ว สุขุมรอบคอบ มีเหตุผล มีความคิดแปลกใหม่กล้าคิด กล้าทำ เชื่อมมั่นในตนเอง คิดอย่าง เป็นระบบ ไม่มองข้ามรายละเอียด ปรับเปลี่ยนความคิดการกระทำ และวิธีการตามสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นได้ อย่างชาญฉลาด มองตนเองและคนรอบข้างในแง่ดี มีความคิดเชิงบวก สามารถตัดสินใจได้ อย่างถูกต้องแม่นยำ และแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่มีความฉับไวในการตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยม ตรงกับ ภคินี ศรีสุ ไซย (2563, 46) กล่าวว่า ผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ มีจินตนาการและวิธีการที่แปลกใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานมีความยืดหยุ่นทางความคิด คิครอบคอบ มี สติปัญญาไหวพริบดี แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มองตนเองและคนรอบข้างในแง่ดี คิดบวก และสามารถ ตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 30 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารมีความเฉลียวฉลาดไหว พริบดี คิดอย่างมีระบบ เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน มีทักษะการตัดสินใจที่รอบคอบ ซึ่งผ่านการคิดและ แก้ปัญหาในการทำงานอย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานเหตุและผล ภายใต้หลักธรรมาภิบาลและสามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา ที่รวดเร็วและถูกต้องในสถานการณ์ที่คับขัน สำหรับการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้าง นวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารและส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน โดยอาศัยเทคโนโลยีและ สารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างชำนาญ

สรุป

จากประเด็นคำถามการศึกษา ที่ว่า “ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สันโป่ง มีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการในระดับใด อย่างไร” ซึ่งการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สันโป่ง อำเภอแม่อรมิ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ โดยมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี พบว่า โดยรวมทุกด้านของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าผู้บริหารมีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง จากนั้นผู้ศึกษาได้แยกประเด็นที่น่าสนใจในการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 5 ประเด็น คือ การปฏิบัติตน การวางแผนโครงการ การส่งเสริมสนับสนุน การมอบหมายงาน และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำมาตั้งเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อตอบประเด็นคำถามการศึกษา ที่ว่า “ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสมพันธ์สันโป่ง อำเภอแม่อรมิ จังหวัดเชียงใหม่ มีการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการ อย่างไร” เพื่อได้แนวทางในการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการ คือ ข้อเสนอแนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ในการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารวิชาการโดยแยกตามประเด็น คือ

- 1) วิสัยทัศน์ เรื่องการสื่อสารที่ชี้ให้เห็นทิศทาง เป้าหมายของโรงเรียนผู้บริหารควรแสดงออกให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารับทราบอย่างทั่วถึงชัดเจน ในการกำหนดวิสัยทัศน์ และทิศทางการดำเนินงานในแต่ละปีการศึกษา
- 2) ความยืดหยุ่น ในการแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมหารือ ระดมความคิด ในการแก้ไขปัญหาต่างๆโดยหาทางออกร่วมกันทั้งผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา
- 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ในการสร้างการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรคำนึงถึงการมอบหมายงานแยกตามความสามารถแบ่งภาระงานตามความเหมาะสมเท่าเทียม และ
- 4) ความคิดสร้างสรรค์ การนำเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้จักและสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย นำมาปรับประยุกต์ในการบริหารงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารควรนำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ทั้งข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ข้อมูลการบริหารงานวิชาการและข้อมูลการบริหารจัดการ เพื่อนำมาพิจารณาวางแผนพัฒนาจัดทำและปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารควรส่งเสริม ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วม กับผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไข

ปัญหา แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินหลักสูตร ของสถานศึกษาด้วยกัน โดยใช้รูปแบบการเชิญเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา

3. ผู้บริหารควรมีความคิด แนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการดำเนินการตามนโยบายจากต้นสังกัดสู่การเปลี่ยนแปลงตามบริบทสถานศึกษา คือ ทำหลักสูตรสถานศึกษา และ ในแก้ปัญหานั้นต้องมีความรวดเร็ว และด้วยวิธีการที่หลากหลาย เกิดจากการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองหรือการรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นร่วมด้วย เพื่อให้เกิดการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนในการพัฒนาผู้เรียน และสถานศึกษา

4. ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายกับสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กร ทั้งการประสานงาน การช่วยเหลือทางวิชาการ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้ ประสบการณ์ในกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนในการพัฒนางานวิชาการแก่ผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษา

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหัวข้อเกี่ยวกับการใช้ภาวะผู้นำแบบอื่น เช่น การใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ศึกษาการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หรือบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียสามารถสะท้อนมุมมองการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาได้ในมุมที่แตกต่าง

3. ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นต้น เพื่อให้การศึกษการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามี

5. ความสมบูรณ์ และมีความหลากหลายมากขึ้น

4. การเก็บข้อมูลในการศึกษาการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพิ่มการสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ เชิงประจักษ์

เอกสารอ้างอิง

- กนก ศิริมี. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารกับสมรรถนะ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ นครศรีธรรมราช].
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอแม่वंก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 [การค้นคว้าอิสระปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์].
- กลุ่มนโยบายและแผน. (2564). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. เชียงใหม่: สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2.
- กิตต์กาญจน์ ปฏิพนธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
อาชีวศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- กุลจิรา รักษนคร. (2563). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21. [มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
เกศณี กุญชร. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์].
- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2556). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาบัณฑิตศึกษาศาการ
บริหาร การศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง].
- จุฑามาส ชุ่นห้วน. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ใน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี].
- ไชยา ภาวะบุตร. (2555). หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดุจดือน ไชยพิชิต. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่21ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
ระดับประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8(1), 157-164.
- เดือนใจ สุนกุล. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
- ทัศนีย์ ธีรหมอ, (2565). การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 ตุลาคม.
- พนมพร จันทรปัญญา. (2545). หลุมพรางเวลา เรื่องที่ผู้บริหารต้องระวัง. เชียงใหม่: โรงพิมพ์คลองช่าง
พระบุญลัทธิ สุวรรณเดช. (2560). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางบอน
กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์].
- ภคินี ศรีสุไชย. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราช
ภัฏมหาสารคาม].
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2554). การกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในฝันเขตพื้นที่ภาคใต้
ตอนล่าง. (รายงานการวิจัย). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- สมทรง นัทธิศรี. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษางานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- สันติ บุญภิรมย์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- สัมมา รณิธย์. (2556). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีจำกัด.
- สุกัญญา สายลวด. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์].
- สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].